

LIETUVOS BANKAS
EURO SISTEMA

Lietuvos banko skaičiavimai dėl MMA dydžio 2025 metams

Pristatymas Trišalės tarybos posėdyje

Vilnius, 2024 m. gegužės 28 d.

Turinys

1. Darbo rinkos apžvalga
2. LB MMA skaičiavimai
3. MMA įtaka pajamų nelygybei ir konkurencingumo klausimas
4. Apibendrinimas ir siūlymas dėl MMA dydžio nustatymo

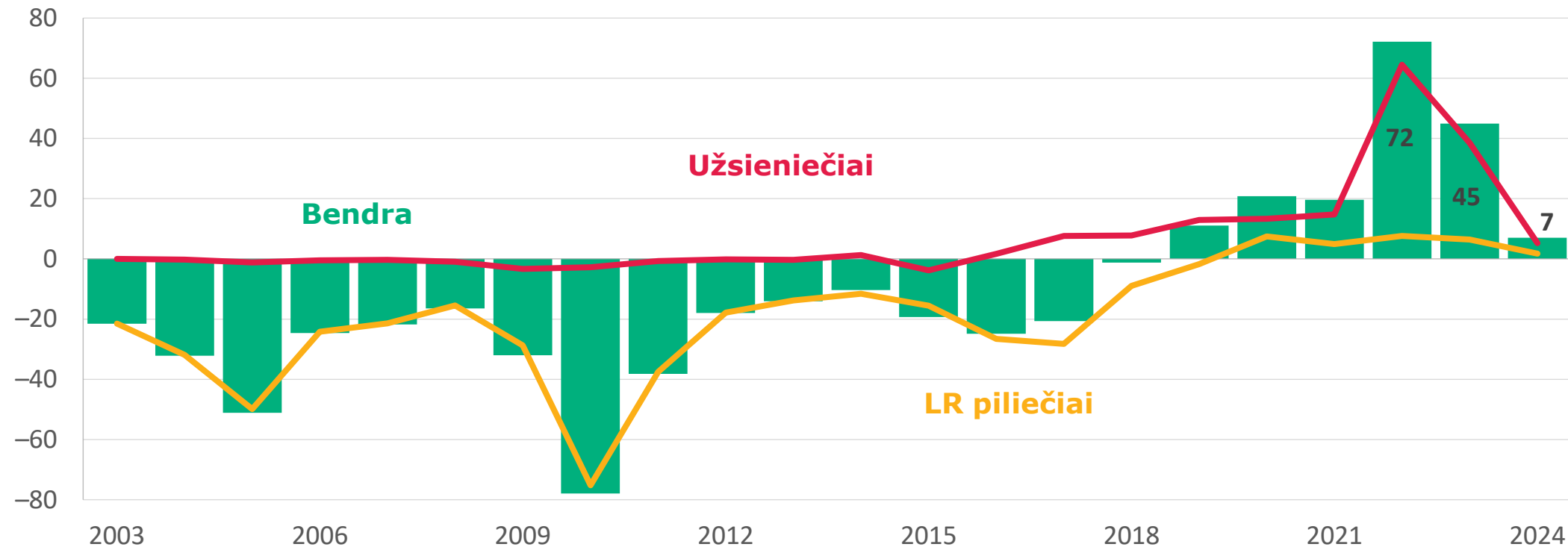
01 _____

Darbo rinkos apžvalga

Lietuvos demografinę raidą veikia vis dar palankios migracijos tendencijos

Grynosios migracijos balansas pagal pilietybę

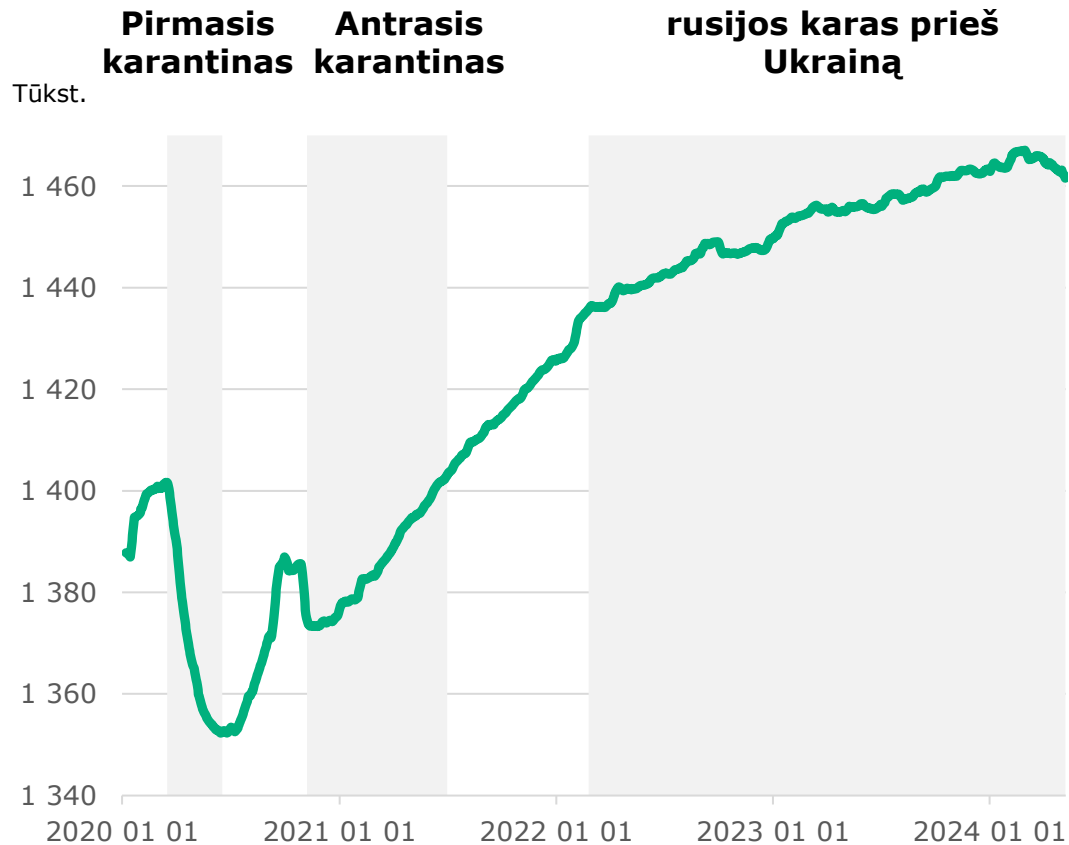
Tūkst.

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Lietuvos banko skaičiavimai.
 Pastaba: 2024 m. duomenys iki balandžio mėn.

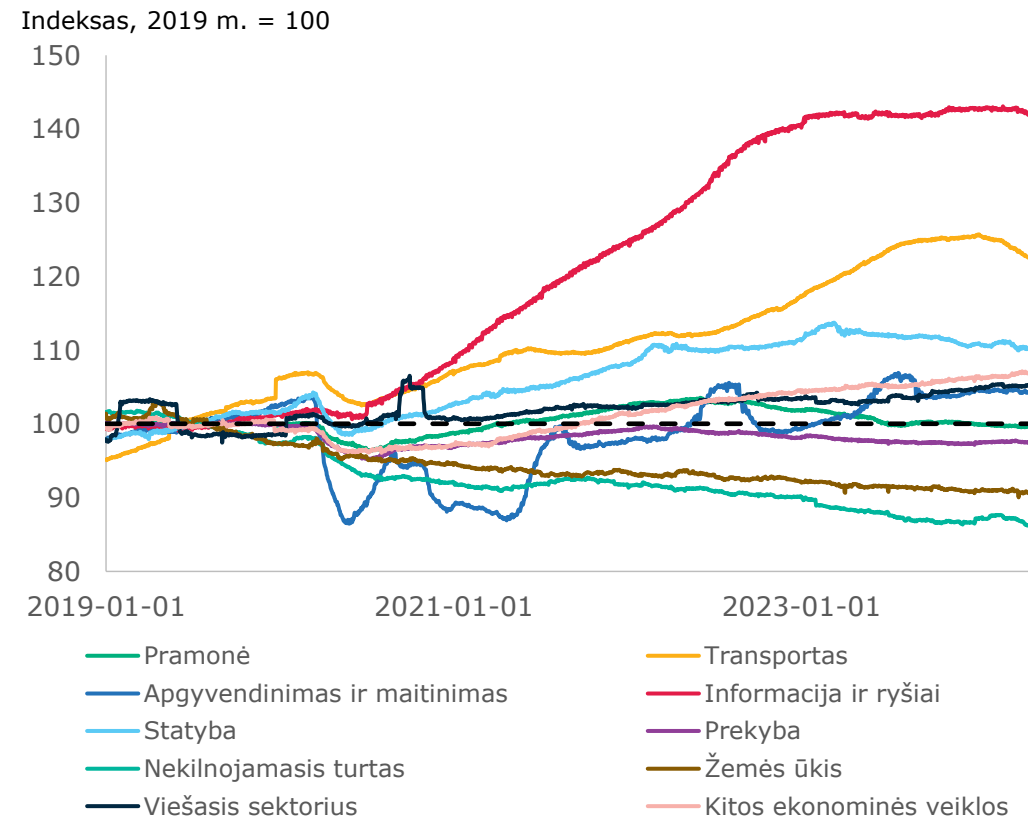
Užimtų gyventojų skaičiaus metinis augimas išlieka, tačiau nuo kovo mėn. stebimos reikšmingesnės užimtumo korekcijos

Bendras apdraustųjų skaičius
(pašalinus sezono įtaką, 7 d. slenkamieji vidurkiai)

Šaltiniai: Sodra ir Lietuvos banko skaičiavimai.
Pastaba: duomenys iki 2024 m. gegužės 7 d.

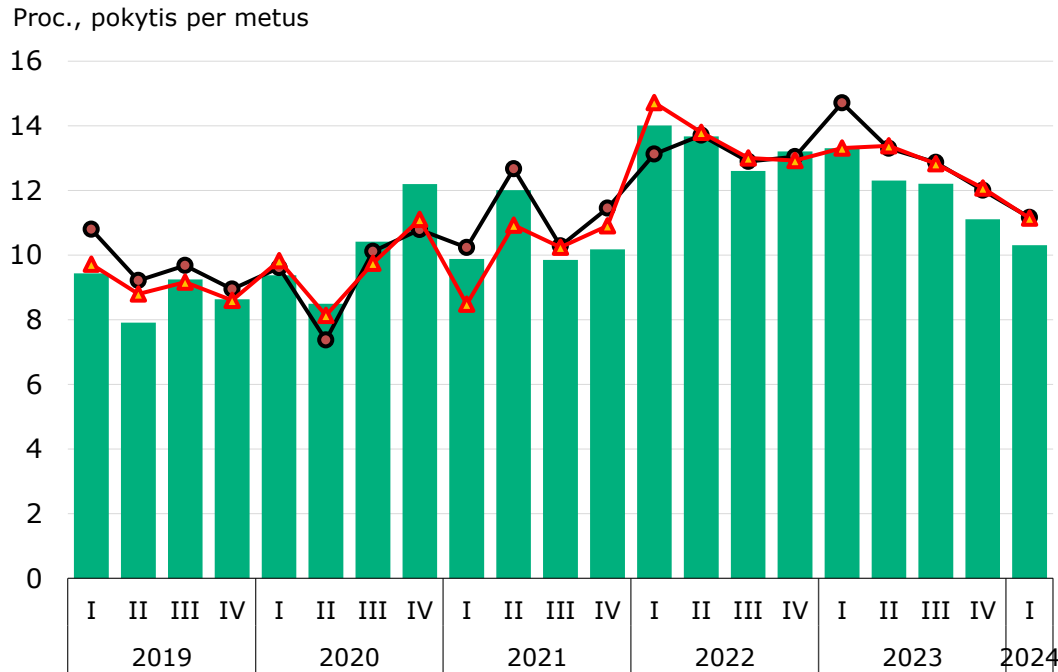
Apdraustųjų skaičius pagal ekonomines veiklas
(pašalinus sezono įtaką, 7 d. slenkamieji vidurkiai)

Šaltiniai: Sodra ir Lietuvos banko skaičiavimai.
Pastaba: duomenys iki 2024 m. gegužės 7 d.

Įtampa dėl darbuotojų trūkumo išlieka, atlyginimų augimas tebėra spartus

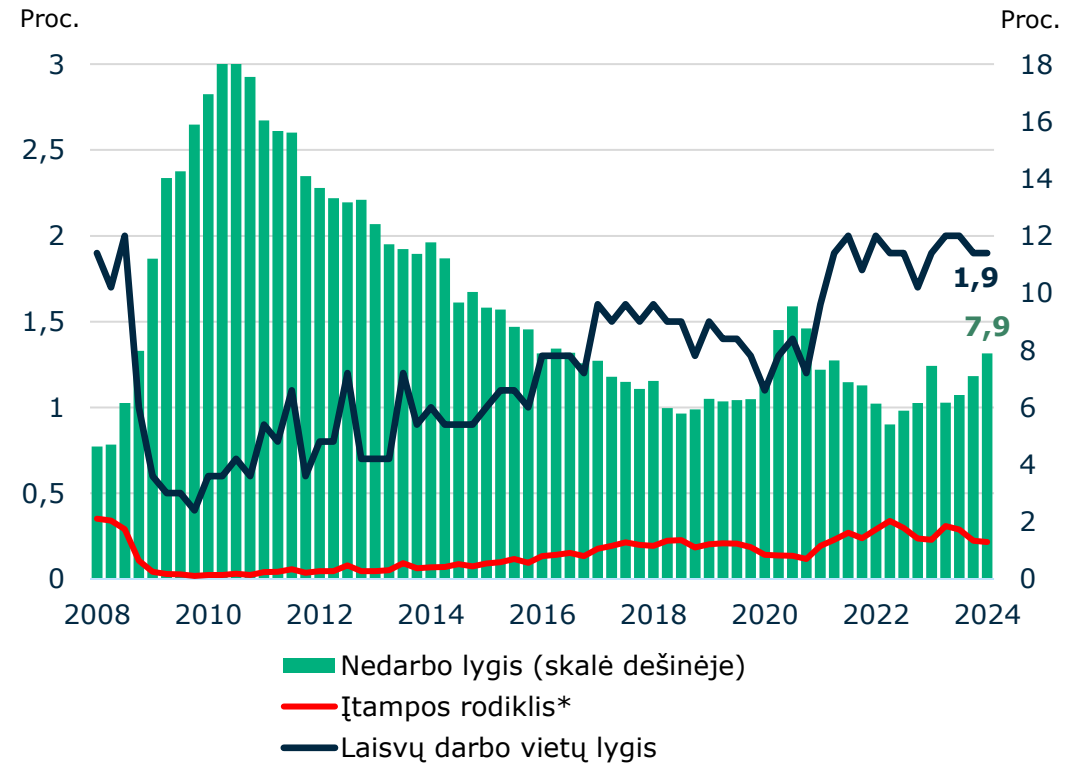
Darbo užmokestis

- VDA duomenys
- Sodros mikroduomenys (visi darbuotojai)
- Sodros mikroduomenys (darbuotojai, uždirbantys MMA ir daugiau)

Šaltiniai: Sodra, Valstybės duomenų agentūra ir Lietuvos banko skaičiavimai.
 Pastaba: 2024 m. I ketv. apima sausio-kovo mėn. duomenis.

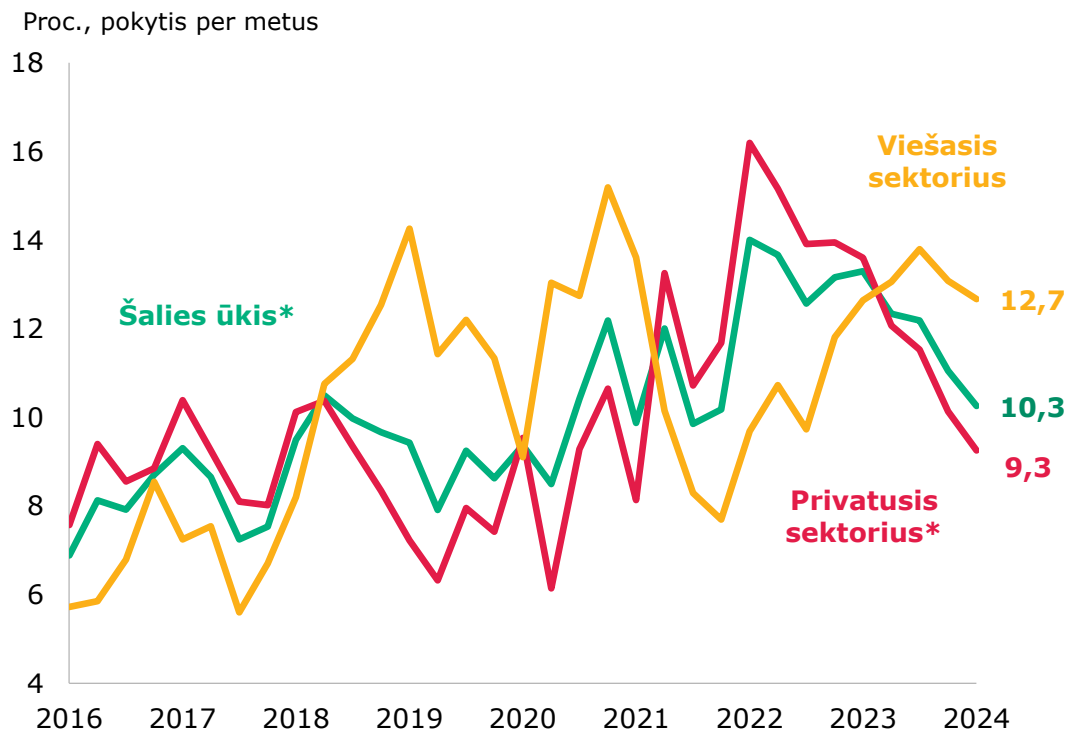
Nedarbo lygio ir įtamos rodikliai

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Lietuvos banko skaičiavimai.
 Pastabos: *įtamos lygis darbo rinkoje vertinamas pagal laisvų darbo vietų ir bedarbių santykį; nedarbo lygis pakoreguotas pagal sezoninį kaitumą.

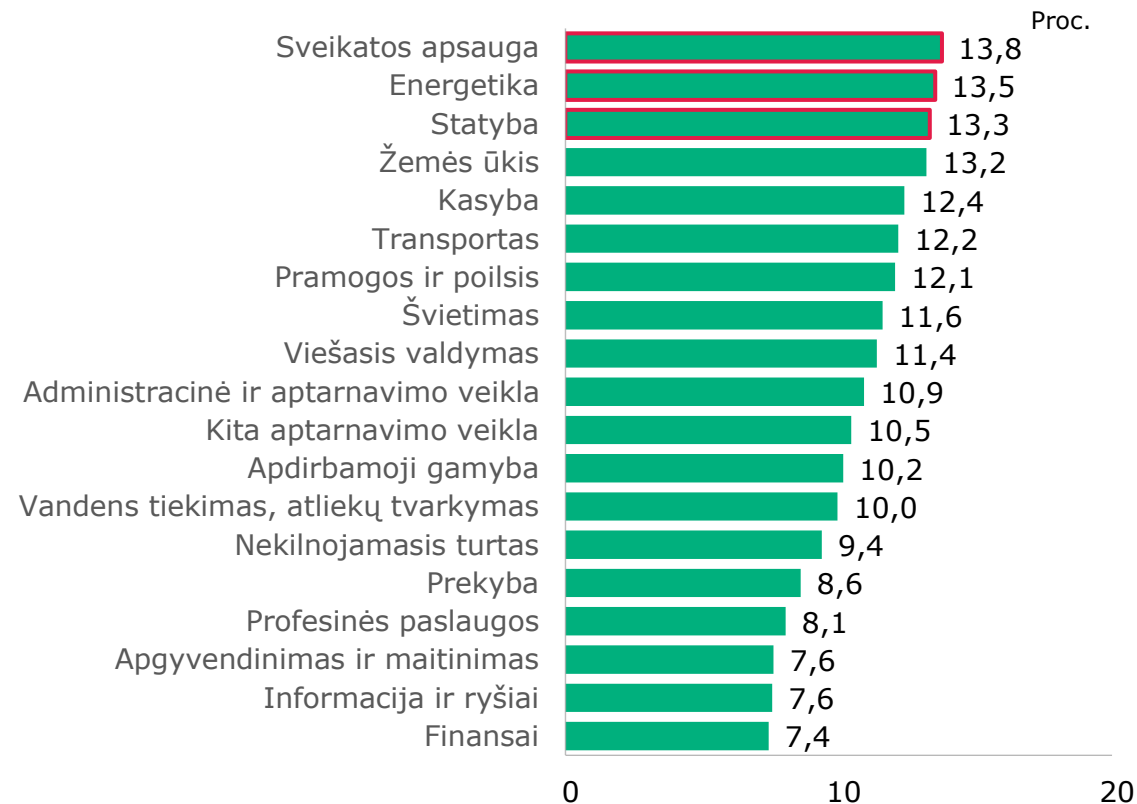
Tarp ekonominių veiklų ryškėja darbo užmokesčio augimo skirtumai

Bruto darbo užmokesčio kaita (pagal sektorius)

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.
 Pastabos: paskutinis duomuo – 2024 m. pirmasis ketvirtis.
 * Be individualiųjų įmonių.

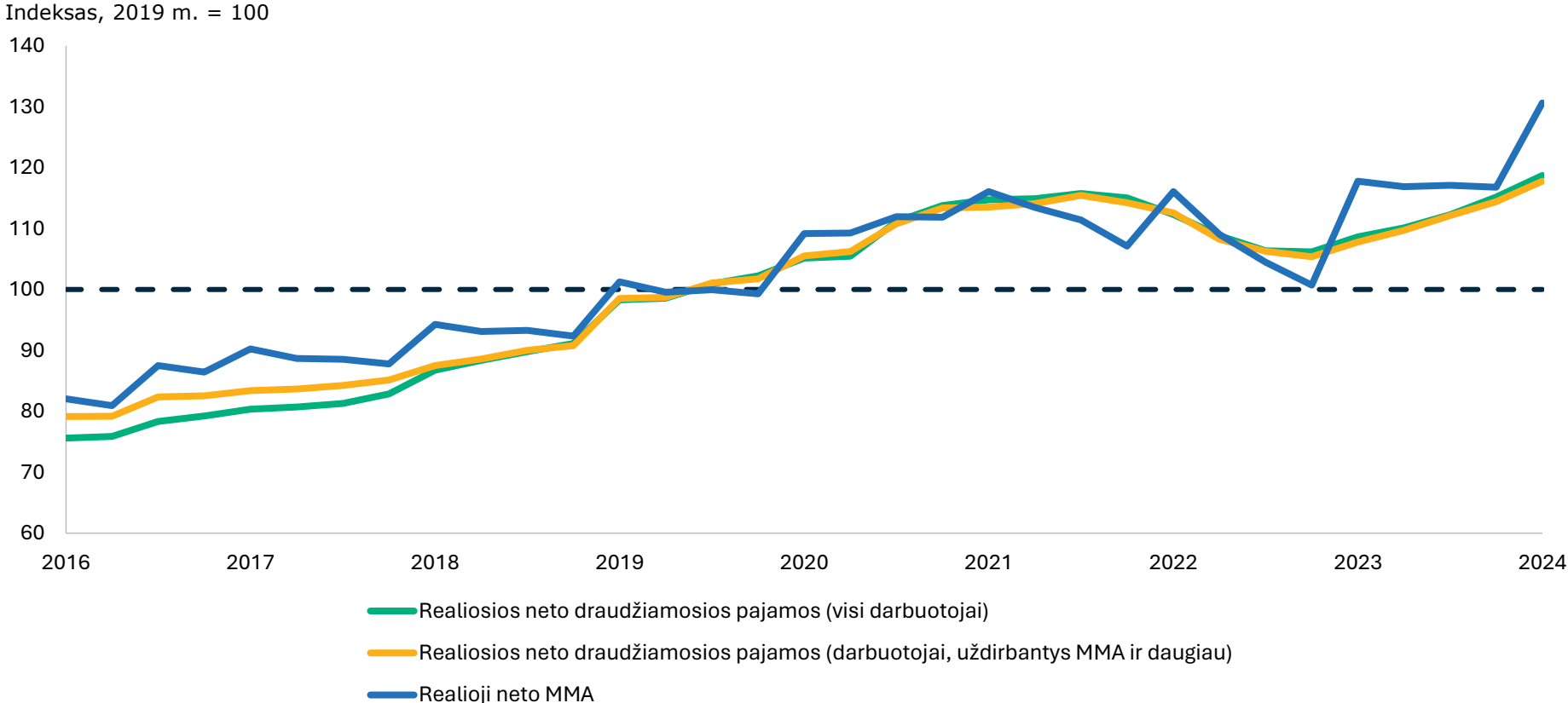
Bruto darbo užmokesčio metiniai pokyčiai pagal ekonomines veiklas 2024 m. pirmąjį ketvirtį

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Lietuvos banko skaičiavimai.
 Pastaba: ekonominių veiklų pavadinimai sutrumpinti.

Dėl infliacijos šuolio sumažėjusi perkamoji galia visiškai atsistatė

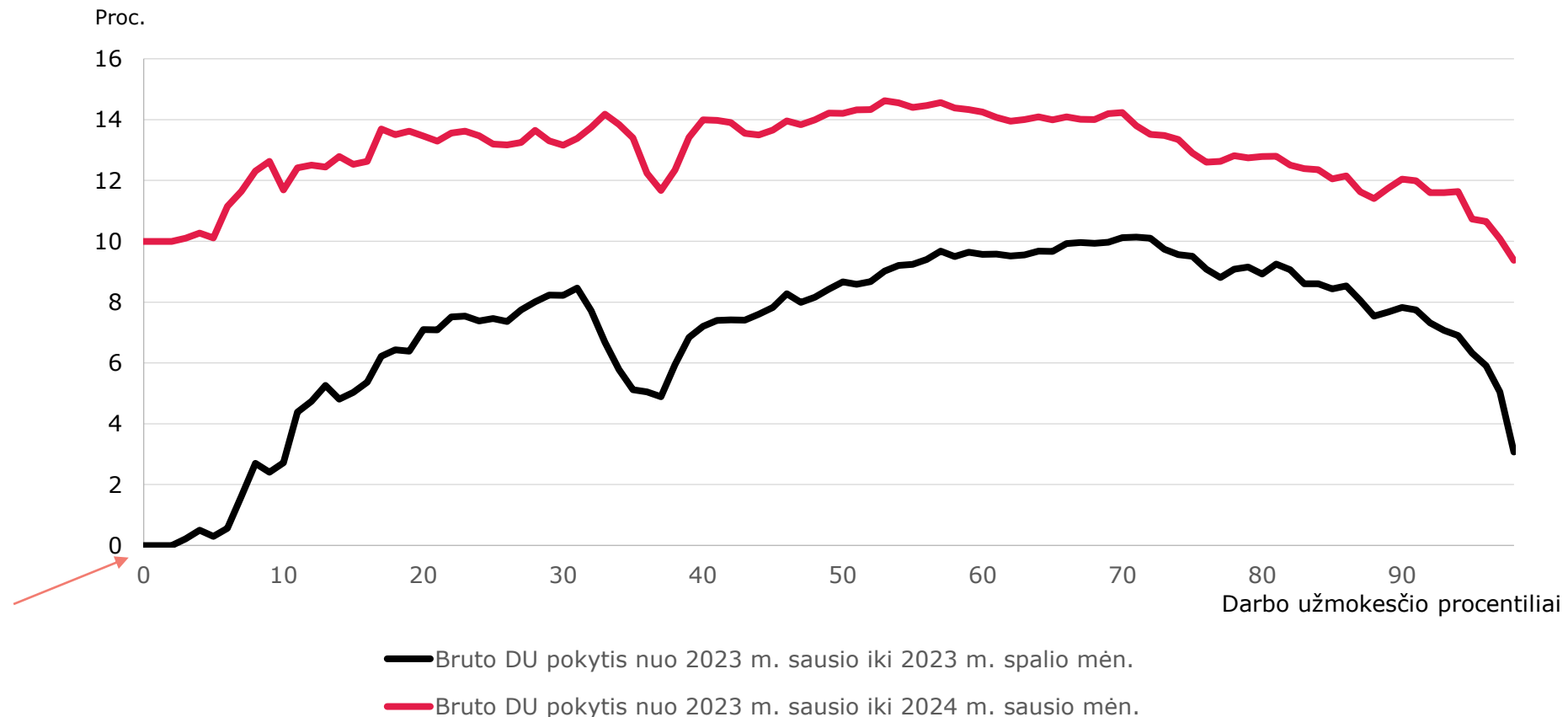
Realiųjų neto draudžiamųjų pajamų ir realiosios neto MMA raida

Šaltiniai: Sodra ir Lietuvos banko skaičiavimai.
 Pastabos: realių dydžių skaičiavimams naudojami SVKI duomenys; pagal sezoninę pakoreguoti draudžiamųjų pajamų duomenys; paskutinis duomenys – 2024 m. kovo mėn.

MMA nesikeičiant, mažiausiai uždirbančiųjų darbo užmokestis neauga arba auga mažiau nei bendra tendencija

Bruto darbo užmokesčio pokyčiai skirtinguose pajamų procentiliuose

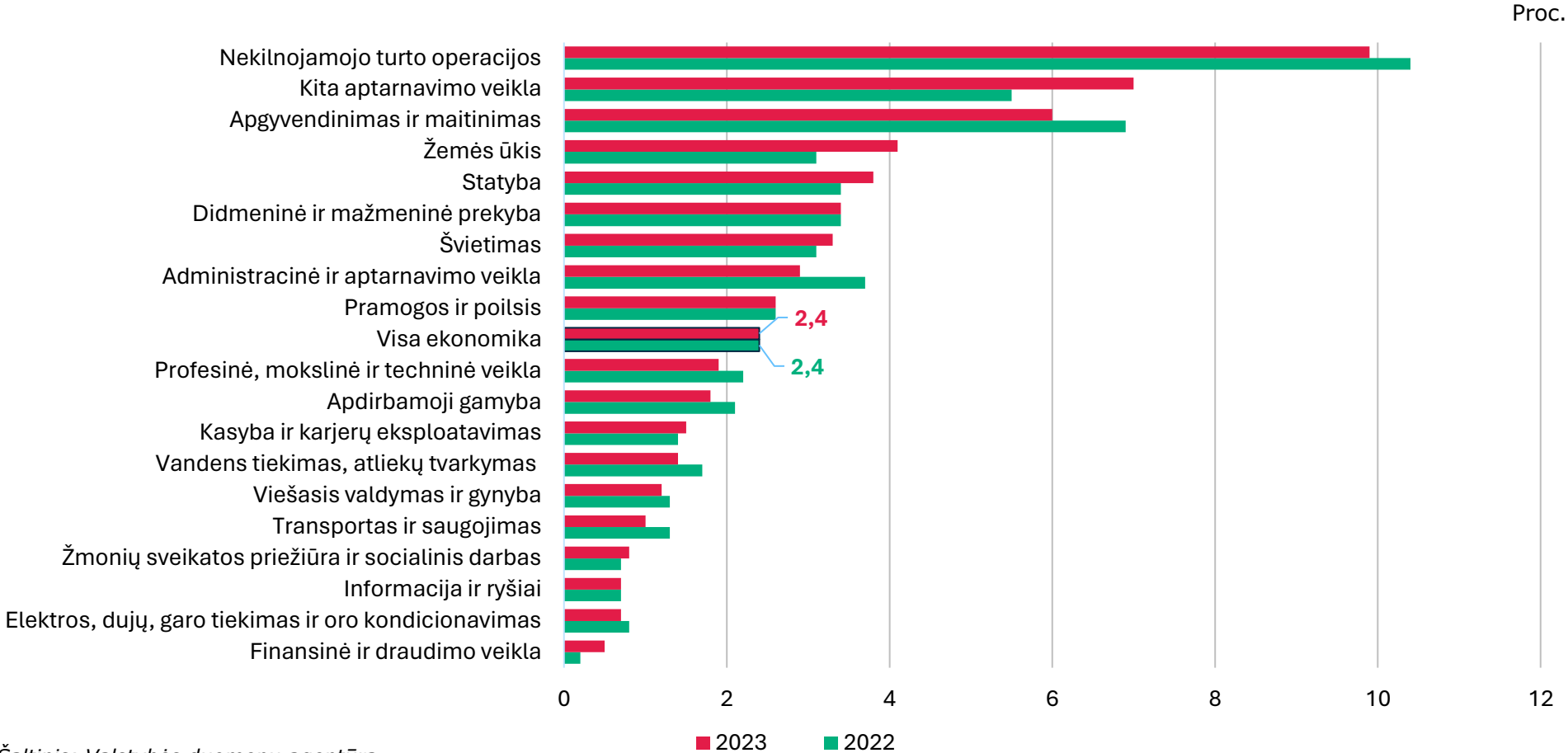

Šaltiniai: Sodra ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Pastaba: duomenys apima darbuotojus, uždirbančius MMA ir daugiau iki 98 procentilio.

Asmenų, uždirbančių MMA ir mažiau, dalis per metus nepakito

MMA ir mažiau uždirbančiųjų, palyginti su visų atitinkamo sektoriaus darbuotojų skaičiumi, dalis

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.

Pastaba: naudojami visą darbo laiką dirbusių darbuotojų duomenys.

02 _____

LB MMA skaičiavimai

MMA nustatymo principai

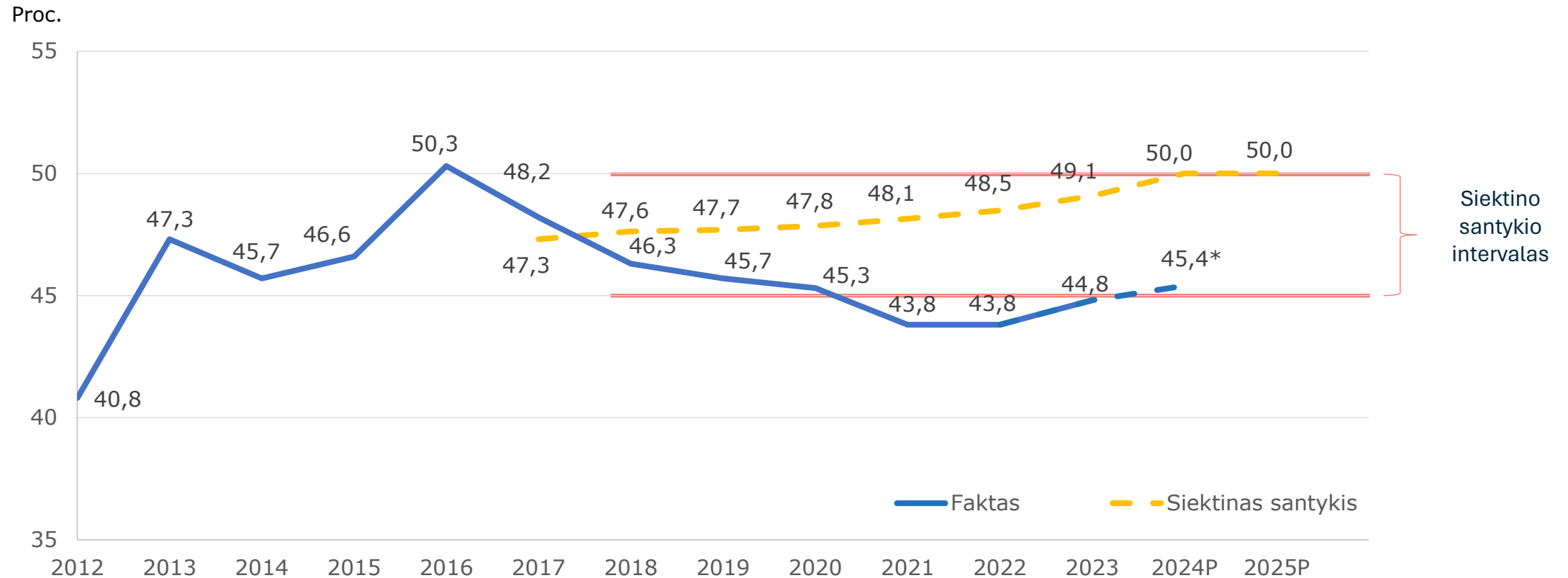
Pagal Trišalės tarybos sutartą metodiką, galimas MMA dydis apskaičiuojamas taip:

- 1. Siektinas MMA/VDU** – ketvirtadalio didžiausią MMA ir VDU santykį turinčių ES valstybių narių MMA/VDU vidurkis (intervalo 45–50 % ribose).
- 2. Prognozuojamas VDU** – naujausios turimos VDU prognozės, atėmus nereguliaras premijas, priedus, priemokas ir vienkartinės pinigines išmokas.
- 3. MMA = prognozuojamas VDU * siektinas MMA/VDU.**

MMA tvirtina Vyriausybė gavusi Trišalės tarybos rekomendaciją ir atsižvelgdama į šalies ūkio vystymosi rodiklius bei tendencijas.

Atsižvelgiant į FM kovo mėn. VDU prognozę, MMA ir VDU santykis Lietuvoje 2024 m. turėtų siekti 45,4 proc.

MMA ir VDU santykis Lietuvoje

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra, Eurostatas, FM ir Lietuvos banko skaičiavimai.

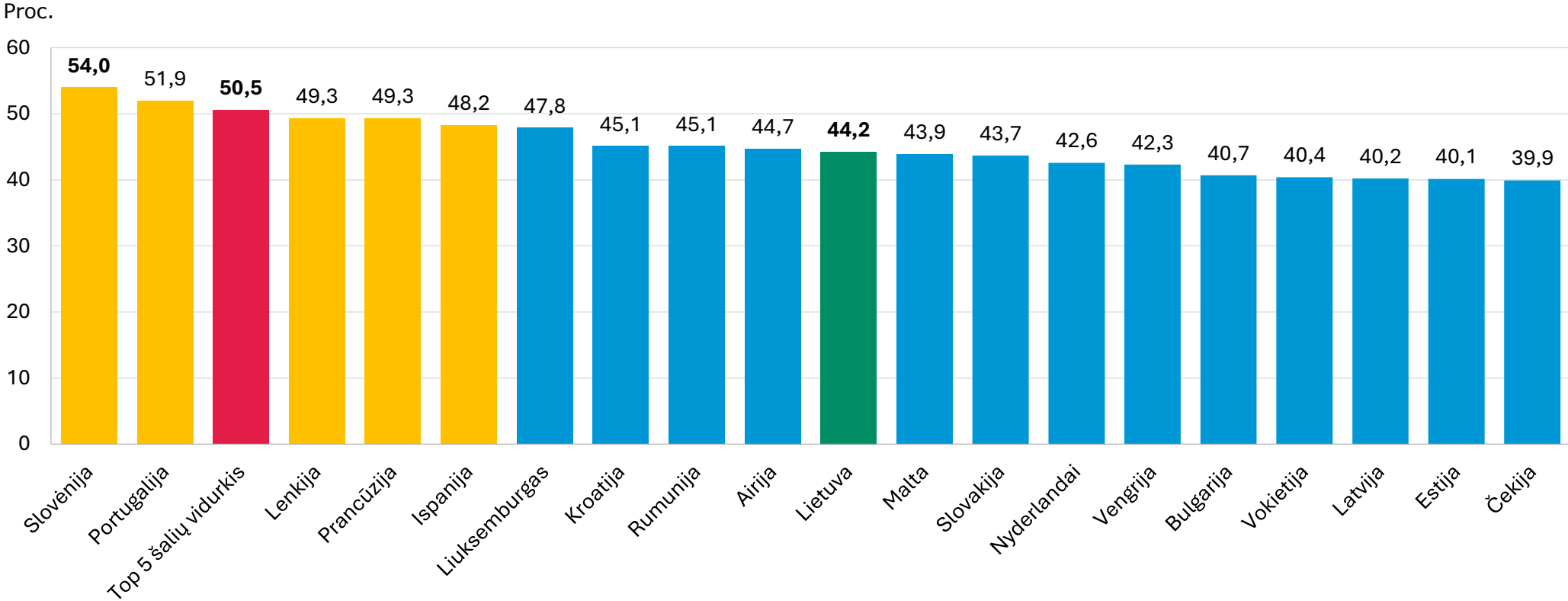
Pastaba: P – prognozė.

* Apskaičiuota remiantis FM kovo mėn. VDU prognozėmis

Formulėje naudojamas ketvirtadalis didžiausių MMA ir VDU santykių turinčių šalių vidurkis

MMA ir VDU santykis ES šalyse (2020-2022 m. vidurkis)

Šaltiniai: Eurostatas ir Lietuvos banko skaičiavimai.
Pastaba: dėl duomenų trūkumo Airijos atveju naudota 2020 m. reikšmė.

MMA apskaičiavimas pagal sutartą formulę

2023 m. VDU* – 2 013,8 Eur, priedai ir premijos – 6,9 proc. VDU

2023 m. VDU be priedų ir premijų – 1 875,85 Eur

VDU 2024 ir 2025 m.: +8,6 ir +5,0 %**

2025 m. VDU be priedų ir premijų – 2 139,0 Eur

Penkių didžiausių MMA ir VDU santykį 2020–2022 m. turėjusių ES šalių MMA ir VDU santykio vidurkis – 50,5 % → 50 %

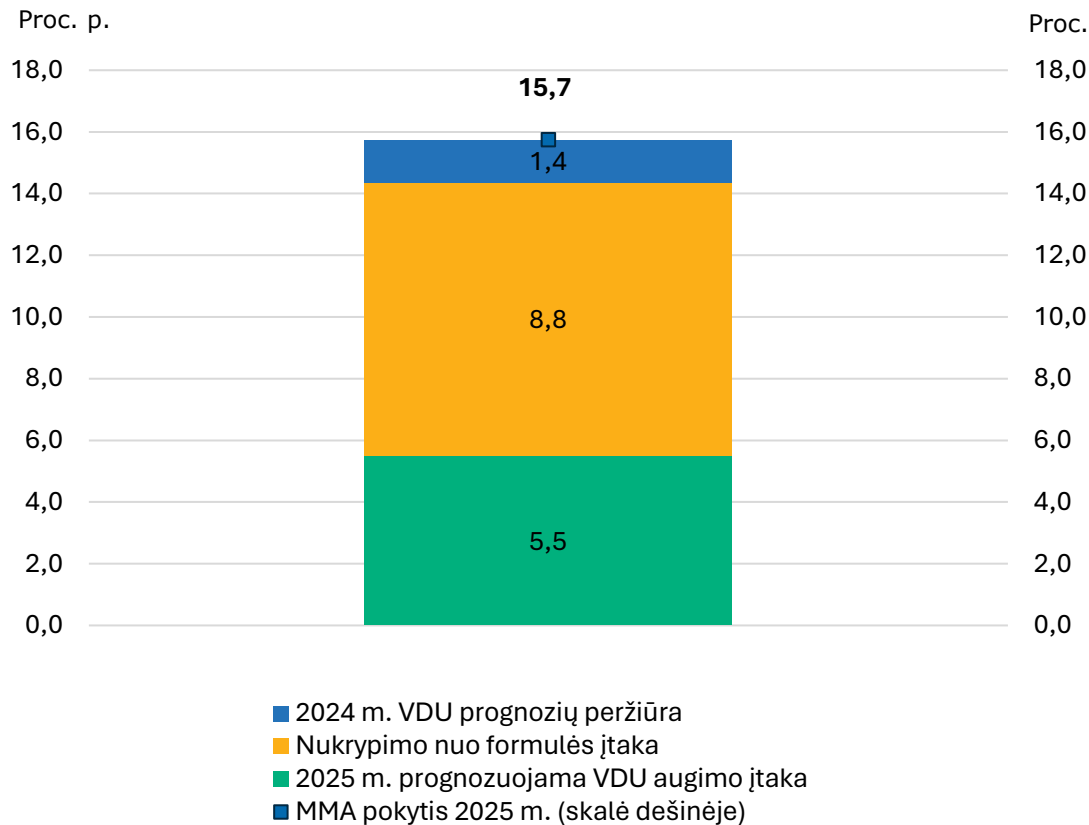
**2025 m. MMA: $2\,139,0 \times 0,5 = 1\,069,52$ Eur
(+145,52 Eur; +15,7 %)**

* Faktiniai duomenys.

** Remiamasi FM kovo mėn. VDU prognozėmis.

Pagal formulę apskaičiuotą MMA padidinimą daugiausia lemtų nukrypimo nuo formulės korekcija

2025 m. prognozuojamo metinio MMA pokyčio išskaidymas

- Tam tikrą atotrūkį užprogramavo pernykštis sprendimas laikinai nukrypti nuo formulės ir 2024 m. pradžioje MMA didinti 10 proc.
- Faktinis MMA ir VDU santykis šiemet bus mažesnis, nei tikėtasi, ir dėl to, kad VDU auga sparčiau, nei prognozuota.

	Faktinis MMA ir VDU santykis	Siektinas MMA ir VDU santykis
2023 m.	44,8	50,0
2024 m.*	45,4	50,0

Šaltiniai: Eurostatas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

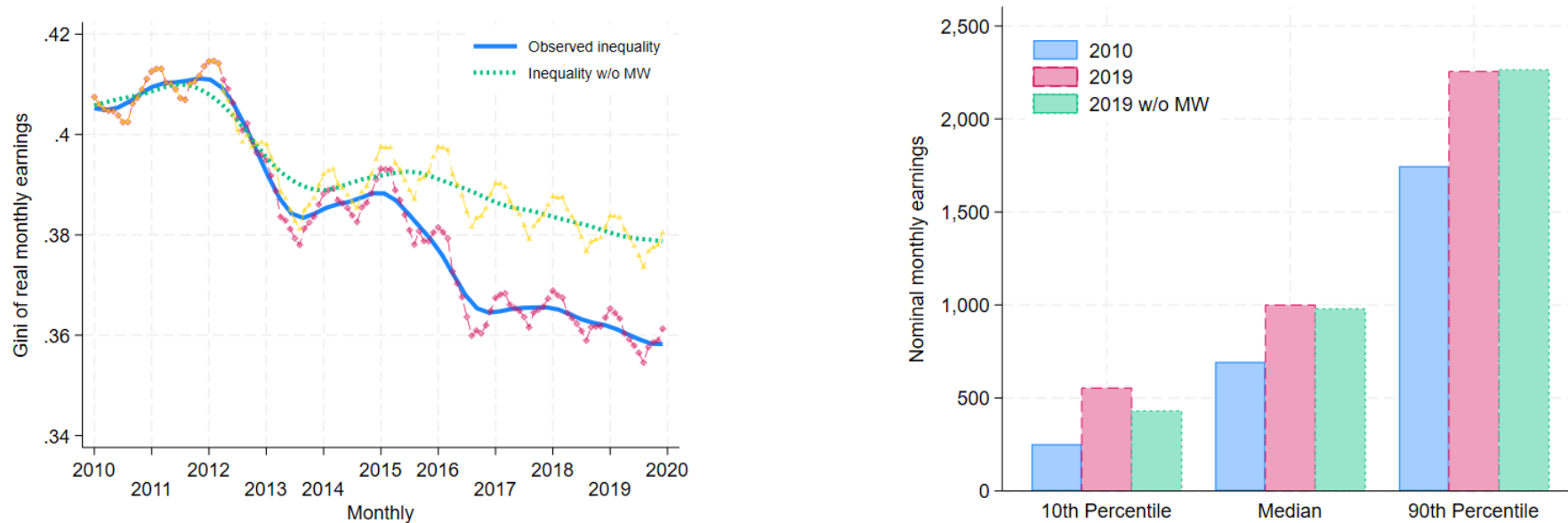
*Apskaičiuota remiantis FM kovo mėn. VDU prognozėmis.

03 _____

MMA įtaka pajamų nelygybei ir konkurencingumo klausimas

MMA didėjimas turėjo svarbų vaidmenį mažinant darbo pajamų nelygybę 2010–2019 m.

MMA pokyčių poveikis nelygybei

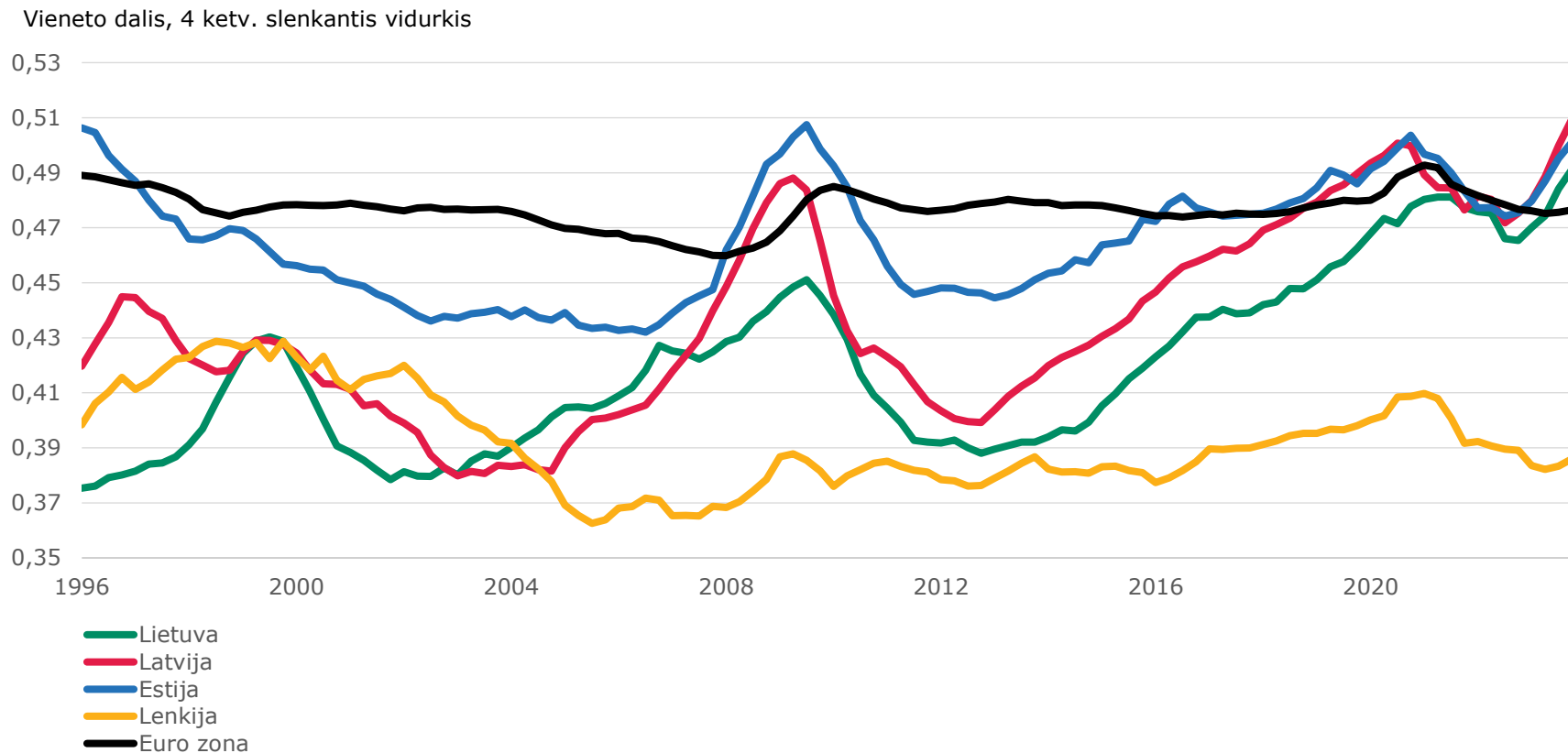

Šaltinis: Nerijus Černiauskas ir Jose Garcia-Louzao (2024). "The Earnings Distribution in Lithuania: The Role of the Minimum Wage", mimeo.

- Nedidinus MMA, darbo pajamų nelygybė – čia matuojama *Gini* koeficientu – būtų buvusi didesnė.
- MMA poveikis darbo pajamų nelygybei išryškėjo po 2015 m., kai darbo užmokestis šalyje pradėjo didėti sparčiau.
- MMA padėjo užtikrinti, kad mažiausiai uždirbančių darbuotojų atlyginimų augimas neatsilikytų nuo bendro šalies atlyginimų augimo.

Darbuotojams tenkanti pridėtinės vertės dalis didėja

Samdomiems darbuotojams tenkanti pridėtinės vertės dalis euro zonoje, Baltijos šalyse ir Lenkijoje

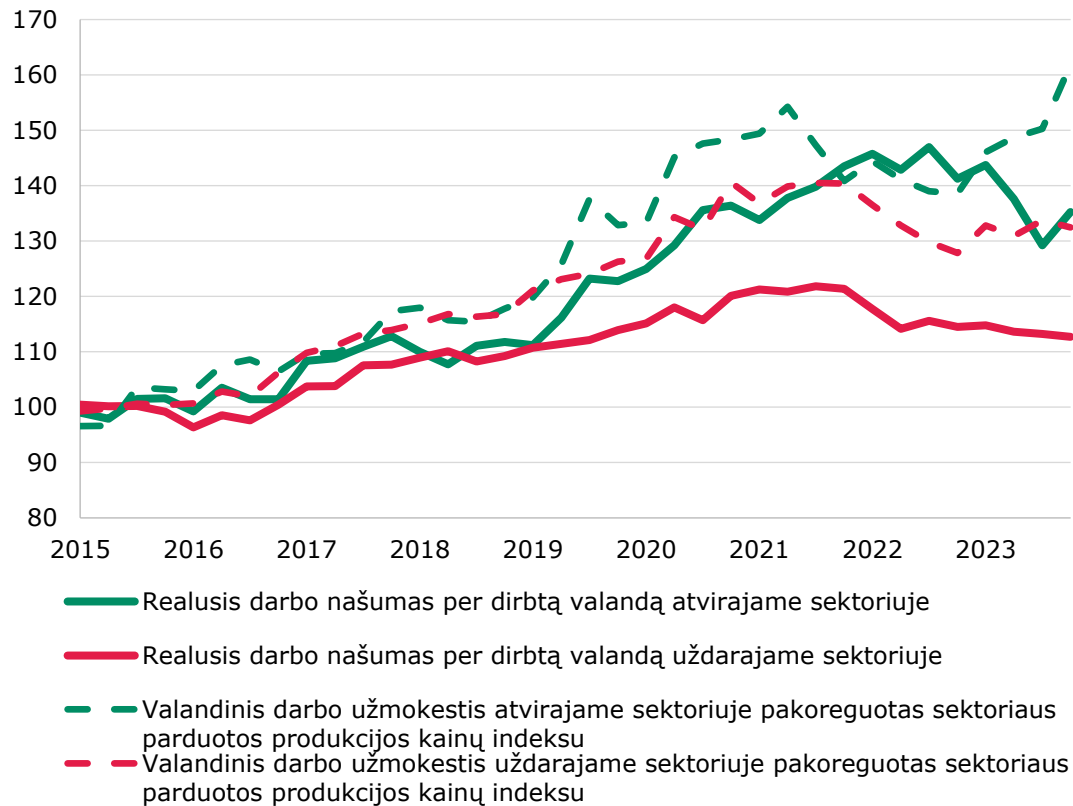

Šaltiniai: Eurostatas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Vis dėlto konkurencingumo praradimo požymių nematyti

Darbo užmokesčio ir darbo našumo raida

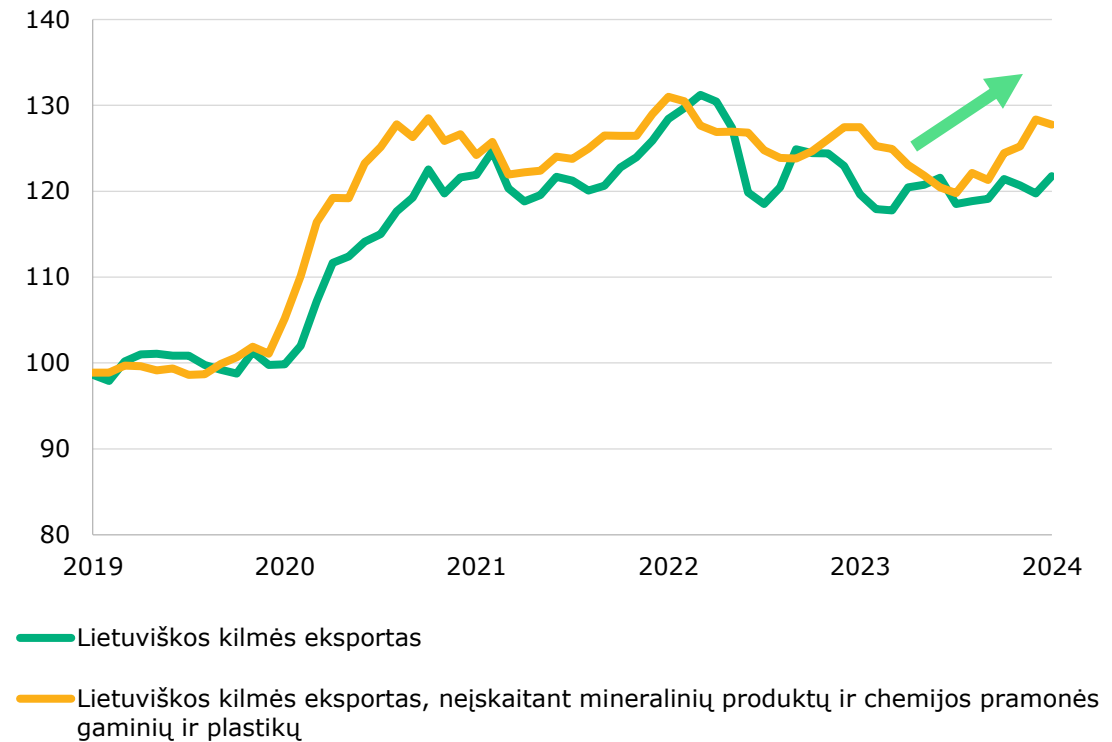
Indeksas, 2015 m. = 100

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Lietuvos banko skaičiavimai.
 Pastabos: atvirąjį sektorių sudaro žemės ūkis ir apdirbamoji gamyba. Darbo našumo duomenys pakoreguoti pagal sezoniškumą.

Lietuviškos kilmės eksporto rinkos dalių raida

Indeksas, 2019 m. = 100

Šaltiniai: Eurostatas, U.S. Census Bureau, HM Revenue & Customs, Valstybės duomenų agentūra ir Lietuvos banko skaičiavimai.
 Pastaba: naujausi duomenys už 2024 m. sausio mėn.

04 _____

Apibendrinimas dėl MMA dydžio nustatymo

Apibendrinimas ir siūlymas dėl MMA dydžio nustatymo

MMA pagrindinai laikome instrumentu, skirtu mažinti pajamų nelygybę, kylančią iš darbo užmokesčio raidos tendencijų, kurias lemia darbo rinkoje vykstantys procesai.

Lietuvos banko pasiūlyta ir Trišalėje taryboje sutarta formulė siekiama, kad jos rezultatas būtų pagrindas diskusijai, grindžiamai ekonominiais argumentais.

Siūlome šia formule remtis ir toliau, nėra svarių priežasčių, kodėl reikėtų nuo jos reikšmingai nukrypti:

- 1) formulė atitinka Direktyvos dėl deramo minimaliojo darbo užmokesčio Europos Sąjungoje nuostatas;
- 2) turimi tyrimai ir patirtis rodo, kad 45–50 proc. MMA/VDU santykis yra geras pasirinkimas;
- 3) MMA padidinimas daugiausia didina mažiausiai uždirbančiųjų atlyginimus. Jei MMA nedidėtų, atlyginimai mažiausiai uždirbantiesiems neaugtų arba augtų santykinai mažiau – darbo pajamų nelygė būtų didesnė.

Kadangi susiformavęs atotrūkis iki formulės rodomo MMA lygio yra reikšmingas, siūlome apsvarstyti strategiją priartėti prie siektino MMA ir VDU santykio (50 %) palaipsniui, pvz., per dvejus metus.

LB siūloma strategija: priartėti prie siektino MMA ir VDU santykio per dvejus metus, pirmaisiais metais atotrūkį sumažinant bent per pusę

1 žingsnis: MMA dydis 2025 m.

1. FM VDU prognozė 2025 m. - 2 139,0 EUR (+5 %).
2. **2025 m.** sausio mėn. MMA didinama **10,0 proc. (+92,0 EUR)** ir siekia **1 016,0 Eur.**
3. MMA ir VDU santykis pasiektų tikslinio intervalo vidurį (**47,5 %**).

2 žingsnis: MMA dydis 2026 m.

1. FM VDU prognozė 2026 m. – 2 246,0 EUR (+5 %).
2. **2026 m.** sausio mėn. MMA didinama **10,5 proc. (+106,95 EUR)** ir siekia **1 123,0 Eur.**
3. MMA ir VDU santykis priartėtų prie 2025 m. siektino MMA ir VDU santykio Lietuvoje (**50,0 %**).

LIETUVOS BANKAS
EURO SISTEMA

Ačiū!
